

Základní činnosti a úkony pečovatelské služby

Základní poradenství

Pečovatelská služba zajišťuje základní poradenství ve smyslu Zákona o sociálních službách č. 108/2006 Sb. Jedná se hlavně o informace týkající se možnosti řešení nepříznivé sociální situace osoby a hledání zdrojů pomoci, příspěvku na péči, návaznosti Pečovatelské služby Vracov na další instituce (např. Domovy pro seniory, lékaři, dodavatelé stravy, hospice, kompenzační pomůcky apod.), či poskytnutí kontaktu na jiné sociální služby či zdravotnická zařízení.

Základní poradenství *provádí sociální/vedoucí pečovatelské služby*. Základní poradenství je **bezplatné**.

Poskytuje se v pracovní dny od 6:45 do 15:00 v kanceláři vedoucí pečovatelské služby, na základě objednání. V případě volné časové kapacity lze i bez objednání, doporučujeme však předchozí telefonickou domluvu.

Pečovatelka je oprávněna poskytovat základní poradenství pouze:

- ve formě vysvětlení pojmů týkajících se úkonů, které poskytuje pečovatelská služba
- ve formě vysvětlení pojmů dokumentů související s poskytováním sociální služby (individuální plánování, smlouva o poskytnutí soc. služby, postup při podávání stížností apod.)
- ve formě podání informace při běžných záležitostech - vysvětlení dokumentů běžně se vyskytujících v domácnosti nebo poskytnutí informace, kde vysvětlení uživatel získá.

Pomoc při zvládání běžných úkonů péče o vlastní osobu

Pomoc a podpora při podávání jídla a pití

Doprovod uživatele ke stolu, u imobilního uživatele podání stolku k posteli, podání jídla a pití na stůl či stolek dle zásad stolování a zvyku uživatele (prostírání, příbor, pouze lžice), servírování jídla. Podpora k samostatnému konzumování stravy nebo podání jídla do úst pečovatelkou.

Pomoc při oblékání a svlékání včetně speciálních pomůcek

Příprava oblečení, oblékání a svlékání oděvu, přidržení oděvu při oblékání, zapínání a rozepínání knoflíků, háčků a zipů, obouvání a zavazování obuvi.

Nasazování a upínání protéz, kýlních pásů či jiných speciálních pomůcek. Postup pracovníci naučí uživatel či jeho blízcí, příp. odborník specialista (zajistí uživatel).

Pomoc při prostorové orientaci, samostatném pohybu ve vnitřním prostoru

Pomoc při prostorové orientaci – zaměření na orientaci v místě (kde se nachází), čase (zda je ráno/oběd/večer, co je za den, rok, období), připomenutí užití léků (nachystaných rodinou, zdravotní sestrou).

Doprovod uživatele po bytě nebo domě formou přímého doprovodu (uživatel se pracovníka drží) nebo nepřímého doprovodu (pracovník pokyny směřuje uživatele, otevírá a zavírá dveře). Doprovod je prováděn v souvislosti s ostatními úkony prováděnými u uživatele.

Pomoc při přesunu na lůžko nebo vozík

- a) U částečně mobilního uživatele – pomoc při zvedání, přistavení vozíku, pomoc při přesunu na vozík a lůžko.
- b) U plně imobilního uživatele – úkon je poskytován pouze za pomoci druhé pečovatelky nebo rodinného příslušníka.

Postel uživatele by měla být dostatečně vysoká nebo polohovací, vybavená hrazdičkou, přístupná ze tří stran. Nejsou-li pro poskytnutí tohoto úkonu vytvořeny vhodné podmínky, pracovnice může péči odmítnout, popřípadě neuzavřít smlouvu.

Pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu

Pomoc při úkonech osobní hygieny

a) Ranní a večerní hygiena

Omytí a osušení obličeje, podpaží a genitálií, příp. celého těla, promazání kůže dle potřeby. Pomoc při čištění zubů či protézy, pomoc při nasazení protézy. Učesání.

b) Koupel/sprchování na Středisku osobní hygieny (dále jen SOH)

Na základě písemného seznamu si uživatel s sebou přináší vlastní mýdlo či gel, žínku, šampon, ručník, hřebínek, čisté prádlo. Pečovatelky pomáhají uživateli s tímto úkonem podle jeho schopností a potřeb. Při sprchování se uživatel usadí na stoličku, při použití vany může být využito sedáku, schůdků k vaně. Teplota vody dle požadavků uživatele.

Koupel v SOH zabezpečují 2 pečovatelky (bezpečnostní důvody).

Po ukončení koupele je koupelna uklizena a vydezinfikována.

Úkon zahrnuje: napuštění vany, podporu uživatele při vstupu a výstupu do/z vany či sprchového koutu, pomoc při mytí zad, příp. celého těla a utírání, vypuštění vany, úklid, desinfekce koupelny – dle sanitačního řádu.

c) Koupel/sprchování v domácnosti uživatele

Tento úkon lze zajistit pouze tam, kde koupelna umožňuje svým dispozičním řešením provádění koupele nebo sprchování uživatele za pomoci druhé osoby (více osob - 2 pečovatelky) tak, aby byla zajištěna bezpečnost uživatele i pracovníka.

U imobilních osob musí být koupelna buď vybavena zvedákem, nebo je úkon prováděn formou celkové koupele na lůžku.

K úkonu jsou použity vlastní hygienické potřeby uživatele (mýdlo, žínka, ručník, krém na promazání těla, hřeben a nůžky na nehty).

Úkon zahrnuje: napuštění vany, podporu uživatele při vstupu a výstupu do/z vany či sprchového koutu, omytí uživatele žínkou, umytí vlasů, pomoc při opláchnutí a osušení uživatele, promazání uživatele krémem, vypuštění vany.

Po dohodě s uživatelem, pečovatelky po úkonu zajistí vytření podlahy v koupelně.

d) Koupel v domácnosti uživatele s pomůckou/ mobilní vana na polohovací lůžko:

Nutná přítomnost minimálně dvou pečovatelek, podmínkou je polohovací lůžko s postranicemi, aby bylo možné mobilní vanu připevnit (čelo, spodní část, postranice). Jsou použity uživatelovy vlastní hygienické potřeby (mýdlo, žínky, ručníky - osušky, hřeben, nůžky na nehty, kbelíky, nádoba na vodu). Nejedná se klasickou koupel ve vaně plné vody, pouze o omývání a oplachování teplou vodou příjemnou pro uživatele. Mobilní vana se instaluje na polohovací lůžko, kde je úkon prováděn a odtok vody je zajištěn. Po namydlení uživatele a opláchnutí čistou vodou dochází k jejímu manuálnímu vypouštění do kbelíku. K úkonu je automaticky přiřazen úkon: **Provoz a dezinfekce mobilní vany.**

Pomoc při základní péči o vlasy a nehty

Základní péče o vlasy zahrnuje umytí, vysušení a učešání vlasů za použití hřebenu a fěnu (fěn je vybavení koupelny).

Odbornou péči o vlasy lze zprostředkovat u *kadeřnice* (fakultativní služba).

Základní péče o nehty zahrnuje ostříhání nehtů na rukou a nohou pomocí nůžek na nehty a zapilování takto ostříhaných nehtů.

Odbornou péči o nehty lze zprostředkovat u *pedikérky* (fakultativní služba).

Pomoc při použití WC

Pomoc při stažení kalhot a prádla, odstranění pleny nebo plenkových kalhot, přidržení uživatele při usedání na mísu, WC křeslo či WC, otření (popř. omytí) po vykonané potřebě, pomoc při vstávání, vložení pleny nebo nasazení plenkových kalhotek, oblečení prádla a kalhot.

U použití WC křesla či WC lahve: vynesení, umytí a dezinfekce nádoby. Úkon provádí pracovníce v ochranných rukavicích.

Poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy

Dovoz (zprostředkování) nebo donáška jídla

Zprostředkováním dovážky u místních dodavatelů. Donáška jídla od vchodu domu do bytu (kuchyně, pokoje apod.) uživatele.

Pomoc při přípravě jídla a pití

Nakrájení stravy na sousta, mletí či mixování hotové stravy, vaření (do 10 minut) jednoduchých pokrmů (káva, čaj, krupice apod.), ohřátí stravy na sporáku nebo v mikrovlnné troubě, nachystání jídla z jídelnosiče či obdobné nádoby na talíř. Nalítí nápoje do hrnečku nebo sklenice, popř. přihřátí na sporáku nebo v mikrovlnné troubě, dochucení podle přání uživatele.

Příprava a podání jídla a pití

Pečovatelka sama chystá (vaří) jednoduché jídlo, snídaně, večeře (do 15 minut) z uživatelských surovin v jeho domácnosti za použití jeho nádobí a zařízení. Servíruje jídlo uživateli, případně podává uživateli jídlo do úst.

Pomoc při zajištění chodu domácnosti

Domácností rozumíme vnitřní prostor, ve kterém uživatel žije, tzn. jeho pokoj, kuchyň, WC, koupelnu, spojovací chodby. Za domácnost nepovažujeme prostory domu či bytu, kde se uživatel nepohybuje nebo je využívá blízky či rodinný příslušník.

Běžný úklid a údržba domácnosti

Služba zahrnuje tyto dílčí úkony – vysávání, zametání, vytírání na mokro, utírání prachu, vysávání čalounění nábytku, vyklepání předložek, ometení pavučin, převlečení lůžkovin, úklid prádla do skříně, umytí, utření a úklid nádobí, otření pracovní desky a dveří kuchyňské linky, umytí dřezu, úklid nakoupených potravin, vynesení odpadků, vyvezení popelnice, umytí WC, umyvadla, vany, sprchového koutu, otření obkladů v okolí umyvadel a za sporákem, zalévání květin, úklid okolo kamen.

Čisticí prostředky a pomůcky pro úklid zajistí uživatel, jsou v režii uživatele. (Standard čisticích prostředků: kbelík, velký smeták, lopatka, hadr na zem, 2 hadříky – na prach či ostatní, přípravek na nádobí, podlahu, WC.)

Pomoc při zajištění velkého úklidu domácnosti, například sezónního úklidu, úklidu po malování

Velký úklid je sezónního charakteru, tj. úkony běžného úklidu rozšířené o mytí a leštění nábytku a dveří, mytí radiátorů, vysmýčení stěn a stropů, otření prachu na skříních, úklid ve skříních, omytí dekoračních předmětů, umytí osvětlovacích těles, osprchování květin, úklid ve skříních kuchyňské linky a ve spížních skříních, omytí obkladů v kuchyni a na sociálních zařízeních, svěšení a věšení záclon a závěsů, mytí oken.

K úkonu patří i základní péče o domácí spotřebiče – umytí sporáku, pračky, mikrovlnné trouby, varné konvice a její odvápnění, odmrazení a omytí chladničky a mrazničky, výměna sáčků ve vysavači. Při úklidu používá pouze spotřebiče, na kterých byla provedena revize.

Pracovnice nejsou oprávněny provádět jakékoli odborné zásahy do spotřebičů a jejich opravy. Na případné závady, které zjistí, jsou povinny upozornit uživatele a nesmí spotřebič používat. V případě, že se jedná o závadu závažnou s možností ohrožení zdraví či života, je pečovatelka povinna uživatele na tuto skutečnost upozornit a o upozornění uživatele na stav věci provést zápis do záznamů uživatele.

V případě úklidu po malířských a stavebních pracích jsou uživateli předány kontakty na komerční úklidové služby.

Donáška vody

Tento úkon je poskytován pouze v případě náhradního zásobování vodou z důvodu havárie dodávky vody, nebo když je k dispozici pouze studna-pumpa bez vodovodního řádu.

Topení v kamnech včetně donášky a přípravy topiva, údržba topných zařízení

Úkon zahrnuje donášku uhlí a dříví do bytu uživatele a zatopení, nikoli skládání uhlí a řezání či štípaní dříví.

Před topením v kamnech musí být pracovnice důkladně seznámena s jejich obsluhou. Údržbou topných zařízení je myšleno základní očištění povrchu, vymetení a vynesení popela. Nádobu na popel musí být kovová a dostatečně velká. Úklid okolo kamen je účtován jako „běžný úklid“.

Běžné nákupy a pochůzky

Pokud uživatel požaduje zajištění nákupu nebo pochůzky, u které je nutná úhrada v hotovosti, je uživatel povinen předat maximálně do 6:45 pečovatelce předpokládanou finanční hotovost před započítáním služby a potvrdit svým podpisem na k tomu určeném formuláři „Potvrzení o předání hotovosti“. Vyúčtování nákupu provede pečovatelka na základě pokladního dokladu, kdy případně vrátí uživateli zbytek peněz, vrátí také Potvrzení o převzetí hotovosti.

Služba se provádí podle přesného soupisu zboží či služby, seznam dodá uživatel. Není-li zřejmé ze seznamu, co uživatel požaduje, je pečovatelka povinna se s uživatelem spojit a

vyjasnit nejasnost. V případě, že u dodavatelů požadované zboží či služba dle seznamu není, nenakupují se domnělé obdobné zboží či služby.

„**Nákup**“ obsahuje nakoupení běžných potravin a spotřebního zboží. Provádí se na základě písemného soupisu uživatele v místních obchodech.

„**Pochůzky**“ – tento úkon se provádí u záležitostí týkajících se uživatele, ne jeho blízkých či jiných osob. Obsahuje např. vyzvednutí receptu u lékaře, léků v lékárně nebo platby na poště, spořitelně, čistírně, u dodavatele stravy či u úklidové firmy, švadleny.

Běžné nákupy a pochůzky se provádí v pracovní dny v době od 6:45 do 13:30 hod.

Velký nákup, např. týdenní nákup, nákup ošacení a nezbytného vybavení domácnosti

Velký nákup musí být dohodnut minimálně den předem. Pravidla o době provádění úkonu, soupisu zboží, převzetí hotovosti a vyúčtování jsou stejná jako u úkonu „Běžné nákupy a pochůzky“.

K velkému nákupu se používá výhradně vozidlo pečovatelské služby. Nákupy tohoto typu jsou prováděny v nejbližších obchodech, dle přesného soupisu zboží uživatelem.

Praní a žehlení osobního a ložního prádla, popř. jeho drobné opravy

Prádlo si uživatelé přivezou/přinesou sami do DPS, nebo jej přiveze pečovatelka v tašce či jiném obalu uživatele. Po převzetí v prádelně je prádlo pečovatelkou zváženo. Minimální hmotnost jednoho druhu prádla je 1kg. V jedné náplni pračky je prádlo jen jednoho uživatele.

Přípravky na praní, prášek, aviváž, případně škrobení jsou dávkovány podle návodu výrobce v závislosti na množství praného prádla a vzhledem k materiálu prádla. Po vyprání je prádlo usušeno, vyžehleno nebo vymandlováno.

Zvláštní požadavky, např. vynechání aviváže, škrobení apod., musí být oznámeno uživatelem předem – pečovatelka si požadavek připíše do poznámek.

Lhůta od převzetí do podání prádla je obvykle do 5 pracovních dnů – pečovatelka je dle dohody s uživatelem rozveze do domácností, nebo si ho uživatelé vyzvednou v DPS.

Drobné opravy prádla provádíme zprostředkováním u místních švadlen.

Praní a žehlení „speciálního“ prádla, které vyžaduje čistírnu se provádí zprostředkováním či poskytnutím kontaktu na čistírnu.

Zprostředkování kontaktu se společenským prostředím

Doprovázení dětí do školy, školského zařízení, k lékaři a doprovázení zpět.

Poskytuje se rodinám, ve kterých se narodily 3 nebo více dětí a to do 4 let věku těchto dětí a jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby.

Doprovázení dospělých do školy, školského zařízení, zaměstnání, k lékaři, na orgány veřejné moci a instituce poskytující veřejné služby a doprovázení zpět.

Doprovod provádíme v rozsahu Města Vracova, případně u orgánů veřejné moci v rozsahu okresu Hodonín.

O úkon je nutno zažádat s dostatečným časovým předstihem (min. 3 dny). Úkon, jehož předpokládaná délka je delší než 1 hodina, může být z kapacitních důvodů odmítnut, i pokud je objednan s velkým časovým předstihem.

Další doplňkové služby - Fakultativní služby **jsou pouze pro uživatele Pečovatelské služby Vracov**

Doprava vozidlem pečovatelské služby

Přeprava vozidlem pečovatelské služby stojí 10Kč/km. O úkon je nutno zažádat vedoucí pečovatelské služby s dostatečným časovým předstihem (min. 3 dny).

Umožnění SOH (Středisko osobní hygieny)

Pro uživatele pečovatelské služby, kteří nemají dostatečné hygienické vybavení v domě, bytě, nebo potřebují podporu a pomoc při úkonech hygieny.

Vstup do SOH je 30 Kč, zahrnuje: spotřeba teplé vody, elektrické energie, podložky, dezinfekce, práce personálu dezinfekce.

Provoz a dezinfekce mobilní vany.

Dovoz, odvoz, manipulace s mobilní vanou, následná dezinfekce ve Středisku osobní hygieny – 30Kč za úkon.

Péče o domácího mazlíčka

Jde o nakrmení domácího zvířete uživatele (psa, kočky, morčete, ptáčka, rybiček v akváriu), které je trvalým společníkem uživatele a pomáhá mu lépe snášet svoji nepříznivou sociální situaci. Tato zvířata však musí být ve veterinární péči (řádně očkovaná, zdravá), což zajišťuje uživatel.

Nepečujeme o zvířata určená k výkrmu.

Zprostředkování půjčování kompenzačních pomůcek

Poskytujeme zprostředkováním (vyřízení + platba) u Charitní pečovatelské služby Kyjov.

Pomoc při stěhování uživatele do pobytové sociální služby

Stěhováním se rozumí sbalení věcí uživatele do tašek či kufru, přenesení věcí do auta, převoz pečovatelky do pobytové sociální služby a zpět, vybalení věcí v pobytové sociální službě. Úkon uživatel nahlašuje minimálně 2 dny předem.

Provádí jej pečovatelka (příp. pečovatelky - dle váhy a množství věcí).

Zprostředkování komerční služby

Zařízení požadavku uživatele u nejbližších místních služeb. (pedikúra, kadeřnice apod.)

Vyřizování úředních záležitostí

Tímto úkonem se rozumí vyřizování (vypisování, zaslání dokumentů – poštovné hradí uživatel, či komunikace s úřady), např. příspěvku na péči, kompenzační pomůcky, důchodu, sociálních dávek apod. Nevyřizujeme osobní záležitosti typu převodu majetku.

Doprovod při vycházkách

Přímý doprovod uživatele pečovatelkou po okolí bydliště dle přání a schopností uživatele. Vycházky mohou probíhat po městě Vracov. Úkon uživatel nahlašuje minimálně dva dny předem.